

Culturele ontdekkingstocht

Langs vissers, kunstenaars, monniken & molenaars

Beeldentuin Nic Jonk

Stap op de e-bike of toerfiets en ontdek de culturele parels van de gemeenten Alkmaar, Bergen en Heiloo. Het wordt een tocht langs kleine en grote ontdekkingen uit heden en verleden. Van de historische binnenstad van Alkmaar tot een eeuwenoud winkeltje en een dorp van walvisjagers. Van een klooster – mét eigen bier – tot een kasteelruïne en het beroemde kunstenaarsdorp Bergen. De route is 60 km lang, maar met de beschreven routeverkortingen zijn ook rondjes van 34 of 41 km mogelijk.

1 Het Cultuurplein: Canadaplein

Hét culturele plein in het centrum van Alkmaar – het Canadaplein – kent maar liefst vijf diamanten: TAQA Theater De Vest met voorstellingen en concerten, Stedelijk Museum Alkmaar met een collectie topkunst waaronder de Bergense School, het kunstencentrum Artiance, bibliotheek Kennemerwaard en de Grote Kerk. www.taqatheaterdevest.nl www.stedelijkmuseumalkmaar.nl www.bibliotheekkennemerwaard.nl www.artiance.nl www.grotekerk-alkmaar.nl

2 Hofjes

Rustig bijkomen kan in een van de acht hofjes in Alkmaar. Een juweeltje is het Wildemanshofje aan de Oudegracht 45 (net buiten de route: fiets op de Oudegracht 250 m rechtdoor). Naamgever is de vermogende Alkmaarder Gerrit Wildeman (overleden in 1702). Na zijn dood werd met de erfenis een hofje voor oudere vrouwen gebouwd. Tot de dag van vandaag worden de 24 huisjes door vrouwen bewoond. Uit de twee oude waterputten werd vroeger het water voor de was gehaald. De beeldhouwwerken zijn van de Alkmaarse kunstenaar Jacob van der Beek.

3 Waagplein met Bier- en Kaasmuseum

In de zomer mag een bezoek aan het Waagplein met de beroemde kaasmarkt niet ontbreken – al sinds 1619 een fenomeen. De 14e-eeuwse Heilige Geestkapel werd in 1566 in gebruik genomen als Waaggebouw. Nu is hier het Hollands Kaasmuseum gevestigd. De kaas wegspoelen kan vervolgens met een plaatselijk biertje; even verderop, in de vroegere brouwerij De Boom, toont het Nationaal Biermuseum

gereedschappen, affiches en materialen waar in het verleden het gouden nat mee werd gebrouwen. www.kaasmuseum.nl www.biermuseum.nl

4 Beatles Museum

Aan de rand van het centrum, in winkelcentrum Overstad (bij het kanaal linksaf, dan rechts de brug over), wacht het enige museum in Nederland dat is gewijd aan de legendarische popgroep The Beatles. www.beatlesmuseum.nl

Museummolen Schermerhorn

5 Museummolen

Fietsend door de weidse polders van de Schermer zijn de elf overgebleven windmolens niet te missen. Met tientallen

molens werd in de 17e eeuw het Schermeer drooggemalen, waarna het nieuwe land met potlood en liniaal in keurige blokken werd verdeeld.

In de Museummolen van Schermerhorn is te zien hoe een watermolen werkt en hoe de inpoldering verliep. www.museummolen.nl

6 Beeldentuin Nic Jonk

De Schermerpolder staat ook voor (moderne) kunst. Vele kunstenaars wo(o)n(d)en en werk(t)en hier. In een prachtige, grote beeldentuin in Grootschermer zijn bronzen beelden en schilderijen van kunstenaar Nic Jonk (1928-1994) te bewonderen, naast een collectie schilderijen van Heijboer, Appel, Brood en Cremer. Bij zonnig weer is het terras geopend. www.nicjonk.nl

7 Bram en Aagie

In het typisch Hollandse dorpje Graft, schuin tegen-

over het raadhuis, wacht het Kleinste Winkeltje van Nederland (5,4 m²). Aan het nostalgische winkeltje is nooit iets veranderd: de toonbank en de rest van het interieur dateren uit het stichtingsjaar 1890. Tot 1985 stonden Bram en Aagie (in de volksmond Aagie) van Petten hier achter de toonbank. Voor de deur staat de antieke broodkar waar Bram nog brood mee ventte. De winkelwaar bestaat als ulevellen, stroopsoldaatjes en druivensuiker. www.bramenaagie.nl

8 De Rijp: Museum In 't Houten Huis

Ga voor een extra uitstapje bij 62 linksaf naar het prachtige dorpje De Rijp. Museum In 't Houten Huis (Tuingracht 13) toont de bijzondere geschiedenis van het Schermereiland en de zeevarende bewoners, veelal haringvisseren en walvisjagers. Het museum is gevestigd in een voormalig wees- en armenhuis. Groepen boven tien personen kunnen bovendien het water op met de museumboot Maria-Lijntje. www.houtenhuis.nl

Lengte
Deze e-biketocht is 60 km lang. Het is ook mogelijk om met behulp van de beschreven routeverkorting te kiezen voor de westelijke (kust)route van 34 km of de oostelijke (polder)route van 41 km.

Start
De routebeschrijving start bij Station Alkmaar.

Alternatieve startpunten:
• MikeBike bij Hotel Zuiderduin, Zeeweg 52, 1931 VL Egmond aan Zee, www.zuiderduin.nl
• Restaurant Alkmaarse Poort, Omval 72, 1812 NB Alkmaar, www.alkmaarsepoort.nl (nabij Gamma en Ranzijn)

Wildemanshofje Alkmaar

9 Bedevaartsoord Onze Lieve Vrouwe Ter Nood

Heiloo is geen Lourdes. Toch vinden vele tienduizenden bezoekers jaarlijks hun weg naar OLV Ter Nood. Al begin 15e eeuw stond hier een Mariakapel naast een geneeskrachtige put. Later werd de kapel vernield en werden processies verboden, maar begin 20e eeuw werd de traditie weer opgepakt. Te zien zijn onder andere een kruisweg, een calvarieberg, een Bedevaartkapel en een Genadekapel met daarbij de Runxput.
www.olvternood.nl

10 Abdij van Egmond

De Sint-Adelbertabdij werd al begin 10e eeuw gesticht. Toch ogen de gebouwen modern: de herbouw van

de in 1573 verwoeste abdij startte in 1933. Bezoekers zijn welkom in de winkel en het museum. Vraag in de winkel naar het abdijsier Sancti Adalberti, gebrouwen met water uit de geneeskrachtige bron en heerlijk geurend door de lindebloesem. Wandelaars volgen het Monnikenpad (8,5 km) door de omgeving.
www.abdijvanegmond.nl
www.sanctiadalberti.nl

11 Egmond aan Zee

Het Museum van Egmond, gevestigd in een oud kerkje in het centrum van Egmond aan Zee (Zuiderstraat 7), illustreert de historie van de drie Egmond. Net buiten het dorp, aan de Egmonderstraatweg, staat een van de paarden van

de Paardenparade, een kunstroute die door Alkmaar, Heiloo en Bergen loopt. Dit paard is bewerkt door de in Heiloo woonachtige kunstenaar Hellen van Meene.
www.museumvanegmond.nl
www.paardenparade.nl

12 Slotkapel

Een uniek plekje in Egmond aan den Hoef: een kasteelruïne met daarnaast een slotkapel (bij 4 rechtsaf en na 400 m linksaf via de Slotweg). Het complex is in 1573, tijdens de Nederlandse Opstand, in brand gestoken omdat het niet in Spaanse handen mocht vallen; alleen de kapel is in 1633 hersteld. Let op de gebrandschilderde ramen, een 17e-eeuws uurwerk en een orgel uit 1898.
www.slotkapel.nl

13 Buitenplaats Schuylenburg: bakermat van de Egmondse School

Niet alleen de kern Bergen, maar ook Egmond staat bekend om de kunstenaars die er korte of langere tijd verbleven. Omstreeks 1900 woonde de Amerikaanse schilder Hitchcock gedurende circa 20 jaar in Egmond. Kunstenaars uit Duitsland, Amerika, Engeland en Nederland volgden bij hem een opleiding – zo ontstond de Egmondse School. Hitchcock woonde onder meer op Buitenplaats Schuylenburg (Heerenweg 292).

14 KRANENBURGH – culturele buitenplaats

KRANENBURGH is hét centrum voor hedendaagse kunst in de regio Alkmaar. Er is een vaste collectie met werken uit de Bergense School, maar er zijn ook tijdelijke exposities van moderne kunst, lezingen en concerten. De nieuwe aanbouw aan de villa (oorspronkelijk van de familie van Reenen, grondleggers van het huidige Bergen) stamt uit 2013. Het is een ingenieus ontwerp van architect Dirk Jan Postel met veel glaspartijen, waardoor het omringende landschap (onder andere de beeldentuin) bij het museum wordt betrokken. Stap ook binnen bij de winkel met bijzondere hebbedingetjes als boeken, tassen en sieraden.
www.kranenburgh.nl

15 Het Hof en Filmhuis Cinebergen

In een bos, op circa 500 m afstand van Kranenburgh, ligt Landgoed Het Hof: een ontmoetings- en belevingsplek voor liefhebbers van kunst, natuur en goed eten. In de voormalige houtzagerij, ook wel Zwarte Schuur genoemd, is Cinebergen gevestigd, een filmtheater voor arthouse-films.
www.hethof.com
www.cinebergen.nl

16 Ruïnekerk

Net als het kasteel van Egmond werd ook de kerk van Bergen aan het begin van de Opstand verwoest door de geuzen. Dat was in 1574, enkele maanden nadat Spaanse troepen – vergeefs – hadden geprobeerd om Alkmaar in te nemen. Een deel van de kerk is herbouwd.

Bezienswaardigheden langs de routeverkortung:

17 Landgoed Willibrordus & Cultuurkoepel

Landgoed Willibrordus, van oorsprong een katholieke psychiatrische inrichting, ligt net buiten de route (tussen 34 en 90), dan 200 m zuidwaarts via de Kennemestraatweg). De markante kerk is opnieuw ingericht onder de naam Cultuurkoepel. Er vinden voorstellingen, concerten en presentaties plaats. Diverse creatieve bedrijfjes hebben zich genesteld in het hoofdgebouw.
www.cultuurkoepelheiloo.nl

18 Pakhuis Dekker

Het pakhuis op Holleweg 100 is het enige industriële gebouw in Heiloo. Van begin vorige eeuw tot in de jaren negentig gebruikte de

Ruïnekerk Bergen

Horeca

Alkmaar: Kowalski (Fnidsen 56), Grand Café De Studio en Cultuur-café (Canadaplein), De Binnenkomer (Kerkplein 6)

Grootschermer: Het Genot van Grootschermer (Noordeinde 12)

Noordeinde: De Kleine Haag (Noordeinde 41)

De Rijk: Oudejans (Rechtstraat 106), Het Wapen van Munster (Grote Dam 3)

Egmond aan Zee: Wonder's eten & drinken (Boulevard 7), Chica's (Boulevard Noord 7)

Heiloo: Restaurant Herberg Jan (Kennemerstraatweg 97), Plaza Cinco (Stationsplein 5)

Bergen: Muziek-café Taverne en Café d'Alderliefste (Karel de Grotelaan 1), Fabels eten & drinken (Oude Prinsweg 9), KRANcafé (Hoflaan 26)

E-bikeverhuur

Alkmaar: Ras, www.ras-alkmaar.nl

Egmond aan Zee: Bike-Mike in hotel Zuiderduin, www.bikemike.nl

Heiloo: Bosman, www.bosmantweewielers.nl

Bergen: Busker, www.buskerfietsen.nl

familie Dekker het pand als zaadpakhuis. In de Tweede Wereldoorlog was dit een verzetscentrum. Pakhuis Dekker wordt nu door een particulier tot een multifunctioneel gebouw, inclusief b&b, verbouwd.

19 Witte Kerk, pastorie en De Hutkoffer

De 11e-eeuwse Witte Kerk in het hart van Heiloo (*op Holleweg na huisnr. 46 rechtsaf en 2e linksaf*) was lange tijd de moederkerk voor de omgeving, nu doet hij vooral dienst als concertlocatie. De pastorie aan de overkant van de Kennemerstraatweg (nu Oudheidskamer) was rond 1840 een ontmoetingsplek voor jonge schrijvers en dichters als Nicolaas Beets, Truitje Bosboom-Toussaint

Routebeschrijving

Ga met de rug naar **Station Alkmaar** rechtsaf (Stationsweg), dan bij de verkeerslichten linksaf. Ga de grote rotonde driekwart rond (richting Centrum), dan na 100 m rechts de brug over, naar 73.

A Optie tot inkorten: ga voor de westelijke lus vanaf 73 naar 33 34 27. Pak hier de routebeschrijving weer op richting 28.

Fiets van 73 naar 74 50 78 79 27 82 62 58 57 56 55 98 99 26 27.

en Jacob van Lennep, ook bekend als 'De Kring van Heiloo'. Vlak bij de Witte Kerk staat een van oorsprong 17e-eeuws vissers- of boerenhuisje met de bijnaam De Hutkoffer. Binnen is de schouw met oude tegels nog origineel. Het doet nu dienst als atelier en kunstwinkel. www.wittekerkheiloo.nl

20 Landgoed Nijenburg

Het fietspad doorsnijdt het fraaie Landgoed Nijenburg. Het landhuis aan de andere kant van de Kennemerstraatweg (rechts, incidenteel opengesteld) was eigendom van de adellijke families Van Egmond van de Nijenburg en Van Foreest. De tuinen en het parkbos zijn openbaar toegankelijk. Let op de stolpboerderijen op het landgoed.

B Optie tot inkorten: ga voor de oostelijke lus bij 27 naar 34 33 73. Fiets dan terug naar het station.

Fiets van 27 naar 28 29 30 4 5 7 49 71 en dan richting 72. Ga vlak voor 72 op de kruising na het spoorviaduct rechtsaf richting Centrum (Koedijkerstraat). Neem na 250 m 1e weg rechtsaf (Zijperstraat). Ga aan het einde over de fietsbrug, dan linksaf en rechtsaf naar het station (Stationsweg).

Bij Landgoed Nijenburg in het bosrijke Heiloo

Financieel mede mogelijk gemaakt door:

Nu.Hier.
Noord-Holland

TADA
Cultuurfonds

Samenstelling en productie: Karin Geelink;
coördinatie ANWB: Marieke Haafkens;
routekaart: ANWB/Landkaartje, Winifred Broeder;
opmaak en redactie: Harry Bunk;
beeld: Alkmaar Prachtstad, Iwan Bronkhorst.
Met speciale dank aan Alkmaar Marketing.

Deze route werd met de meeste zorg samengesteld. De juistheid van de gegevens is aan veranderingen onderhevig. Indien de informatie onjuistheden blijkt te bevatten, kan de uitgever daarvoor geen aansprakelijkheid aanvaarden.

